

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยการจัดการระบบห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ผลการวิจัยจะสามารถก่อประโยชน์ได้ตามที่ประสงค์อย่างแท้จริง จึงออกแบบการวิจัยนี้ให้เป็นการวิจัยแบบเชิงผสม โดยอาศัยการศึกษาและวิเคราะห์เชิงผสมผสานหลายรูปแบบประกอบกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบบูรณาการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รูปแบบการวิจัยเป็นแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) มีการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง และใช้แบบสอบถามในการทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้กรณีศึกษาจากสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ หาดป่าตอง หาดกมลา หาดกะรน หาดกะทู้ หาดราไวย์ แหลมพันวา และแหลมพรหมเทพ เพื่อทำการวิเคราะห์และสรุปผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย

2) ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

ในการศึกษานี้มุ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ (ด้านผู้ให้บริการ) ประกอบด้วย
  - 2.1.1 แหล่งทรัพยากร
  - 2.1.2 คุณลักษณะขององค์กร
  - 2.1.3 การไหลของข้อมูล
  - 2.1.4 วัฒนธรรมองค์กร
  - 2.1.5 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
  - 2.1.6 ประสิทธิภาพในการทำงาน
- 2.2 ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ (ด้านการให้บริการ) ประกอบด้วย
  - 2.2.1 ที่พัก
  - 2.2.2 การคมนาคมขนส่ง
  - 2.2.3 สถานที่ท่องเที่ยว
  - 2.2.4 อาหาร
  - 2.2.5 สินค้าท้องถิ่น
  - 2.2.6 วิถีชีวิตชุมชน
- 2.3 ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ (ด้านผู้ใช้บริการ) ประกอบด้วย

2.3.1 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

2.3.2 การกลับมาเที่ยวอีกในอนาคต

2.3.3 การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

3) ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัย คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาในจังหวัดภูเก็ต โดยในปี พ.ศ. 2558 จากข้อมูลที่รวบรวมมีจำนวนนักท่องเที่ยวได้ทั้งหมด 13,203,284 คน สามารถจำแนกนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 3,714,328 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 9,488,956 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักที่เดินทางมาท่องเที่ยวพักผ่อนในจังหวัดภูเก็ต จัดเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน มีอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวทุกปี ผู้วิจัยจึงใช้สูตร Taro Yamane ในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่าๆกัน และใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ด้านผู้ให้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริการการท่องเที่ยวภายในจังหวัดภูเก็ต การสัมภาษณ์เจาะลึก มีจำนวนหน่วยวิเคราะห์ รวมทั้งสิ้น 10 ราย

4) ขอบเขตด้านพื้นที่

หาดป่าตอง หาดกมลา หาดกะรน หาดกะทู้ หาดราไวย์ แหลมพันวา และแหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต

5) วิธีการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจความคิดเห็นและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการและการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดภูเก็ต แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา รายได้ และสัญชาติ ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Closed Form) แบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของ จังหวัดภูเก็ต แบบเลือกตอบ (Checklist)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการของผู้ให้บริการ (ปัจจัยด้านต้นน้ำ) ของจังหวัดภูเก็ต แบ่งออกเป็น 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรทางด้านแหล่งทรัพยากร คุณลักษณะขององค์ประกอบการไหลของข้อมูล วัฒนธรรมองค์กร การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว (ปัจจัยด้านกลางน้ำ) แบ่งออกเป็น 6 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรทางด้านที่พัก การคมนาคมขนส่ง สถานที่ท่องเที่ยว อาหาร สินค้าท้องถิ่น และ วิถีชีวิตชุมชน

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริหารของนักท่องเที่ยว (ปัจจัยด้านปลายน้ำ) แบ่งออกเป็นตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ ความพึงพอใจโดยภาพรวมของนักท่องเที่ยว การกลับมาเที่ยวอีกในอนาคต และ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ส่วนที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open – Ended Questions)

สำหรับแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ถึงส่วนที่ 5 มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed Ended Questions) เป็นมาตรวัดประเมินค่าแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ซึ่งมีคำตอบ 5 ตัวเลือกโดยกำหนดน้ำหนักคะแนนแต่ละตัวเลือก ดังนี้

เกณฑ์ในการแปลความหมาย	ระดับความคิดเห็น
5	หมายถึง มากที่สุด
4	หมายถึง มาก
3	หมายถึง ปานกลาง
2	หมายถึง น้อย
1	หมายถึง น้อยที่สุด

การแปลความหมายระดับการรับรู้ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981 : 179-187 อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541 : 67) ดังนี้

$$\text{ช่วงการวัด} = \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่าได้ดังนี้} = \frac{5 - 1}{5} = .80$$

การแปรผลให้คะแนนจากแบบสอบถามระดับความคิดเห็นจะจัดระดับตั้งแต่มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด โดยใช้คะแนนเฉลี่ย อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด (2545) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21-5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41-4.20	หมายถึง	ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61-3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81-2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ และ ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยการจัดการระบบห่วงโซ่ อุปทานการท่องเที่ยว ในจังหวัดภูเก็ต ใช้เกณฑ์เทียบระดับความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การอ่านความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (สากล จรรย์วิทยานนท์,2542)

ค่าสหสัมพันธ์		ความหมาย
0.68 - 1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก
0.34 - 0.67	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูง
0.01 - 0.33	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลาง
0.00	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์
-0.01 - -0.33	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบระดับต่ำ
-0.34 - -0.67	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบระดับปานกลาง
-0.68 - -1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์เชิงลบระดับสูง

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ มีกระบวนการและขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนแรก คือ ศึกษารวบรวมวรรณกรรม งานวิจัย นำมาสรุปที่มาและความสำคัญของ ปัญหาในการวิจัย และทำการกำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ ปัจจัย ทางด้านกลางน้ำ และปัจจัยทางด้านปลายน้ำ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแบบสอบถามจากการปรับปรุงทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วส่ง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถึงความถูกต้องของคำถาม ทั้งด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของการตั้งคาถาม ว่ามีความครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือไม่ และปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมตามคำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประกอบด้วย

- 1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาชัย สุขวณิช อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
2. นายภาค วรธนานันท์ ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต
3. นายอิสสระพงษ์ แทนศิริ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงาน พระนครศรีอยุธยา

เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขข้อคำถามต่างๆ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง ผลทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Validity) โดยหาค่าดัชนีของความ สอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ยุทธพงษ์ กัยวรรณ (2543) แปลความหมายของคะแนนดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ผลการตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงในเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องใน ภาพรวม = 0.92

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาทำการปรับปรุงจน มีความเที่ยงตรงและนำไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุด โดยไปทดลองสอบถามนักท่องเที่ยว

เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยเกณฑ์ต้องไม่ต่ำกว่า 0.70 จะพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในปัจจัย 3 กลุ่ม (สุวิมล ติरणานนท์, 2550)

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม = 0.90

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยจะทำการปรับปรุงแบบสอบถาม จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เป็นประชากรเป้าหมาย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) คิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการปัจจัยทางด้านต้นน้ำ และ ปัจจัยด้านกลางน้ำ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยวและสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและรักษาไว้ซึ่งวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยมีการประชุมคณะวิจัยและทีมงานเพื่อมอบหมายหน้าที่การทำงานและกำหนดการดำเนินการวิจัยตลอดโครงการและนำเสนอผลการวิจัยโดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการบันทึกเทป จดบันทึกสังเกต และถ่ายภาพการสัมภาษณ์เชิงลึกทุกครั้ง จากนั้นจึงนำข้อค้นพบมาทำการถอดบทเรียน เรียบเรียงและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และผลที่จะได้รับ และนำมาตรวจทานอีกครั้ง เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้ในแต่ละครั้ง เมื่อได้ข้อมูลที่ถอดบทเรียนในแต่ละครั้ง คณะผู้วิจัยจะทำการประชุมนักวิจัย เพื่อนำเสนอผลการจัดกิจกรรม และจัดการความรู้ในแต่ละครั้ง และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมวิพากษ์แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ ที่มีประโยชน์ต่อการวิจัย

6) การประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ตามลักษณะข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สรุปได้ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ อาชีพ และ สัญชาติ สถิติที่ใช้คือ การหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบหาระดับค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยทางด้านต้นน้ำ และ ปัจจัยทางด้านกลางน้ำ ที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตามคือ ปัจจัยทางด้านปลายน้ำ โดยใช้สถิติหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อพิจารณาค่าที่ได้จากการคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยที่ค่า r อยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 โดยที่ หากค่า r มีค่าเป็นลบ แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม ค่า r มีค่าเป็นบวก แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก ค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 แสดงความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม และหากค่า r มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2545) ซึ่งสามารถพิจารณาค่า r ที่คำนวณได้ (Cohen,1988 อ้างอิงจาก ฉัตรศิริ ปิยพิมลสิทธิ์,ออนไลน์, 2544)

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม จำนวน 3 ตัว กับตัวแปรอิสระ มากกว่า 1 ตัวขึ้นไป เพื่อทดสอบ

หาค่าขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ซึ่งความสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้จะนำมาสร้างสมการพยากรณ์ โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม เมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนไป 1 หน่วย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544)

ใช้การวาดเส้นทางความสัมพันธ์ (Path Model) ตามหลักการของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ที่ได้จากการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมุติฐาน และวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุโดยใช้โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง SEM